

JAN KOCHANOWSKI

Krótki życiorys

Jan Kochanowski żył w latach 1530–1584. Pochodził z wielodzietnej rodziny, miał 6 braci i 5 sióstr. Ojciec Jana - Piotr był właścicielem kilku wsi, natomiast matka - Anna odznaczała się wysoką kulturą intelektualną.

Po śmierci swojego ojca odziedziczył dwór w Czarnolesie, gdzie tworzył swe dzieła.

Okres studiów

Okolo 1544 roku Jan rozpoczął naukę w Akademii Krakowskiej. Po jej ukończeniu poeta mógł studiować za granicą dzięki swoim mecenasom (Jan Firlej, Filip Padniewski i bp Piotr Myszkowski). Przez 5 lat studiował w Padwie, gdzie nabył wiedzę z zakresu filozofii oraz o literatury (np. twórczość Dantego czy Petrarki). We Włoszech rozpoczął tworzyć po łacinie.

Okres podróży

Po ukończeniu studiów w Padwie Kochanowski rozpoczął liczne podróże po Francji, Włoszech oraz Niemczech. Podróże te miały na celu pogłębienie wiedzy poety. Podczas wizyty w Paryżu poznał m.in. Pierre'a Ronsarda oraz wielu innych znanych poetów. To właśnie dzięki nim Kochanowski podjął decyzję o pisaniu w języku ojczystym. Już wtedy stworzył hymn „Czego chcesz od nas Panie”.

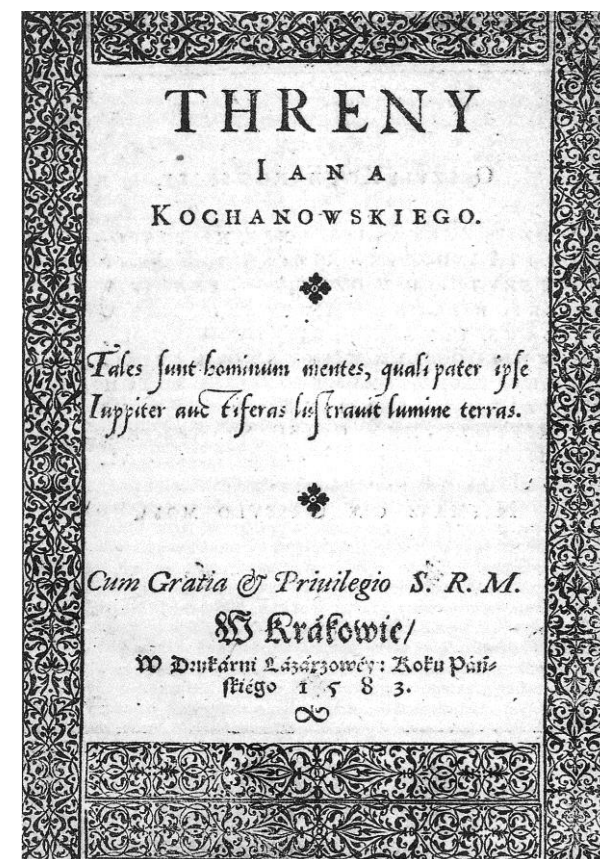
Okres dworski

Po powrocie z podróży poeta rozpoczął karierę jako dworzanin. Przez pierwsze lata przebywał na dworze swoich mecenasów, jednak potem trafił na dworu króla Zygmunta Augusta, gdzie uzyskał tytuł królewskiego sekretarza. W tym okresie pisał dużo fraszek i pieśni. Powstały wtedy również poematy „Zuzanna” oraz „Muza”.

Okres czarnoleski

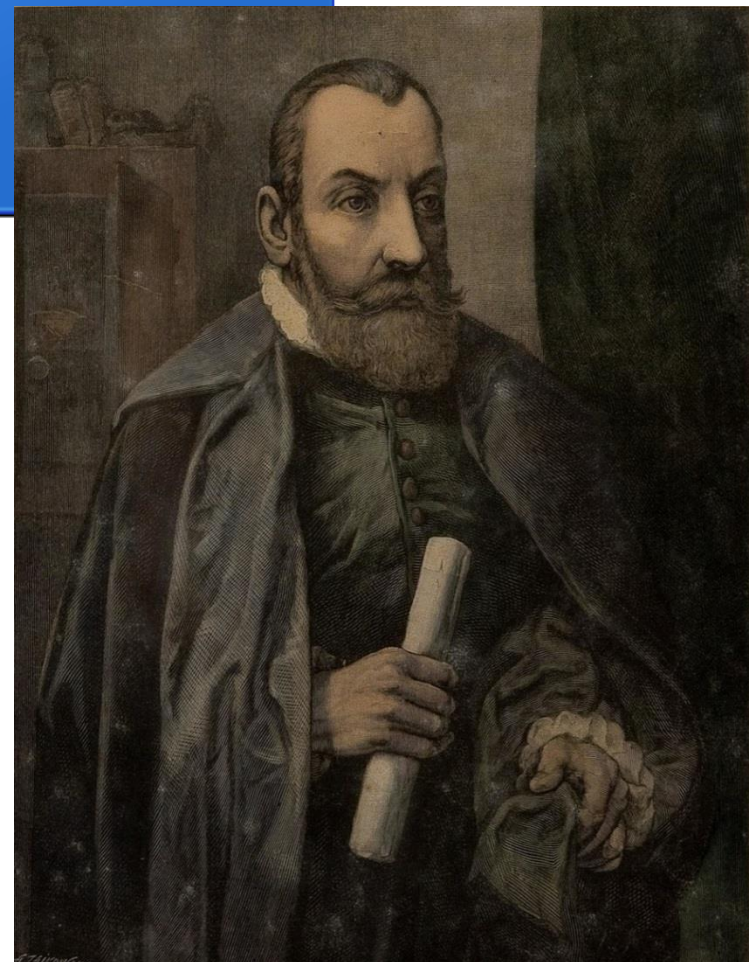
W roku 1575 Jan ożenił się z Dorotą Podlódowską i osiedlił się w Czarnolesie. Doczekał się 6 córek i jednego syna.

Szcześnie rodzinne zakłóciła śmierć jego córki Urszulki. To wydarzenie odcisnęło znaczny ślad w jego twórczości. To właśnie o tym zdarzeniu Kochanowski pisze w swoich trenach.

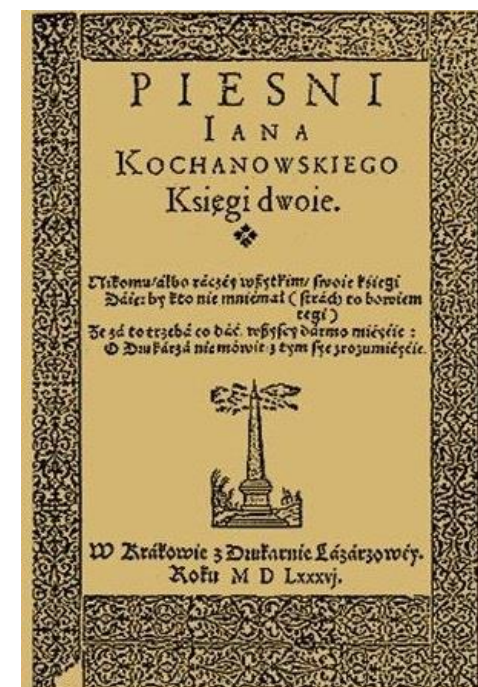
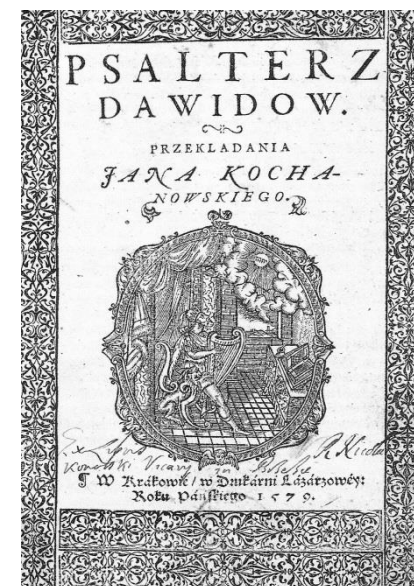
Jan Kochanowski był poetą, który rozślawił Polskę. Uważany jest za najwybitniejszego poetę okresu odrodzenia i „ojca” naszej literatury. Jego utwory przepelnione są mądrością życiową.

We fraszkach oraz w pieśniach przedstawił swoje spojrzenie na barwną epokę, w której żył.

Najważniejsze utwory Jana Kochanowskiego

- ❖ „Fraszki” (np. „Na lipę”, „Na zdrowie”, „Na dom w Czarnolesie”, „Na pijanego”, „Do snu”, „O ślachcicu polskim”, „Do fraszek”, „O doktorze Hiszpanie” i wiele innych)
- ❖ „Pieśni”
- ❖ „Psałterz Dawidów”
- ❖ „Odprawa posłów greckich”
- ❖ „Szachy”, „Zgoda”, „Satyr albo Dziki Mąż”

Jan Kochanowski na obrazach

Jan Matejko „Jan Kochanowski nad zwłokami Urszulki”

Karol Miller „Jan Kochanowski i kanclerz Zamoycki w Czarnolesie”

Władysław Łuszczkiewicz

„Jan Kochanowski w Czarnolesie”

Władysław Łuszczkiewicz „Jan Kochanowski z Urszulką”

Henryk Pillati

Jan Kochanowski pod ulubioną lipą

Moment śmierci Jana Kochanowskiego na Zamku w Lublinie (drzeworyt Edwarda Nicza)

Pismo J. Kochanowskiego z zapisku z 1571r.

Tak imy sum namati : ~~Spółdzielni~~
wif pabwiciami kowim woko lóbie
głowy, a ludow i mowicow i pi
pomy. Ta furtu mofa solawie dife mof
Zullen byq v w gopstowom laskow
Dok 7 (Hawicow) 7 Ste 15 7 1
~ w fiftow pizancel : sluz
7 kofowidofy
7 17/1 7 17/1

Autograf Kochanowskiego

Epitafium Kochanowskiego w kościele w Zwoleniu

Pomnik Kochanowskiego w Radomiu

Muzeum Jana Kochanowskiego w Czarnolesie

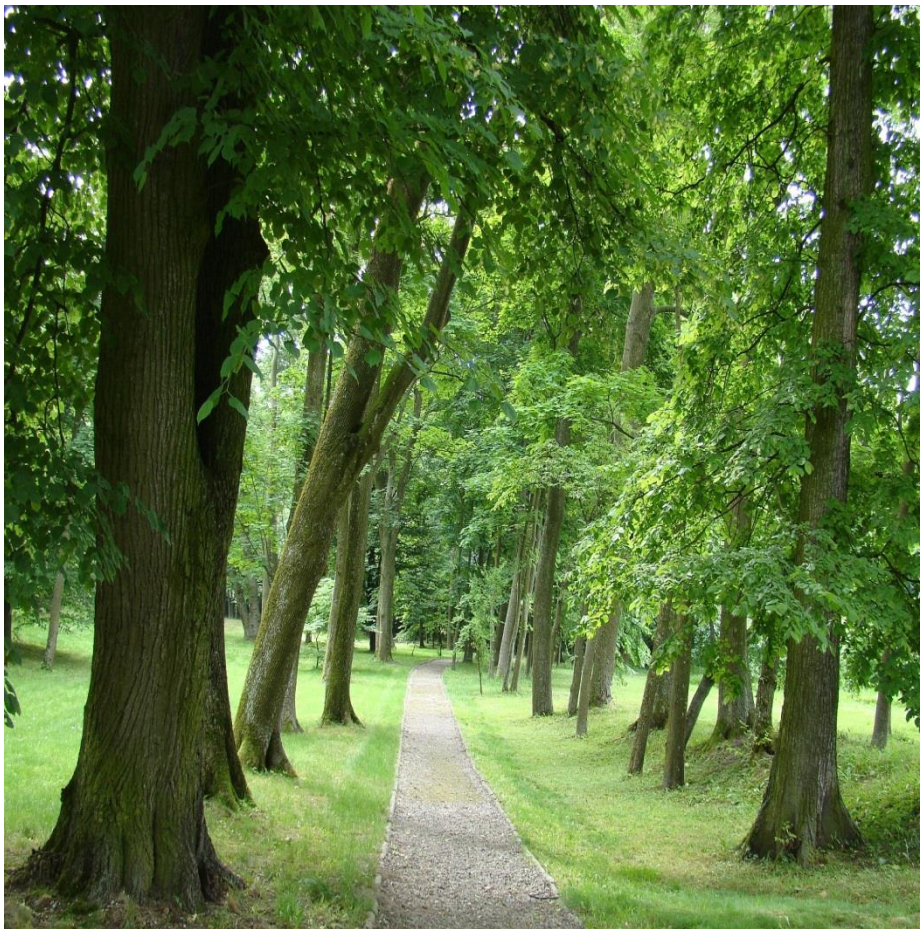
Muzeum w Czarnolesie

Muzeum w Czarnolesie

„Gościu, siądź pod moim liściem...”, czyli lipa czarnoleska

Leopold Staff „Lipy”

*Odkąd dla Muz i własnej poważnej igraszki,
W chłodnym cieniu ochronnej lipy czarnoleskiej,
Wyśpiewałeś na lutni swej pieśni i fraszki,
Pogodną sztuką z rymem wiążąc rym królewski:*

*Od czterech wdzięcznych wieków i dla wiecznej chwały,
Złotej jak miód natchniony w twym pisanym dzbanie,
Wszystkie kwitnące słodko lipy w Polsce całej
Pachną imieniem twoim, Kochanowski Janie!*

Pomnik Jana Kochanowskiego w Czarnolesie

**Obelisk w Czarnolesie z popiersiem poety
oraz trumną z napisem „Urszula”
(postawiono go w miejscu, gdzie rosła
słynna lipa)**

Sarkofag poety w kościele w Zwoleniu

Słynne cytaty

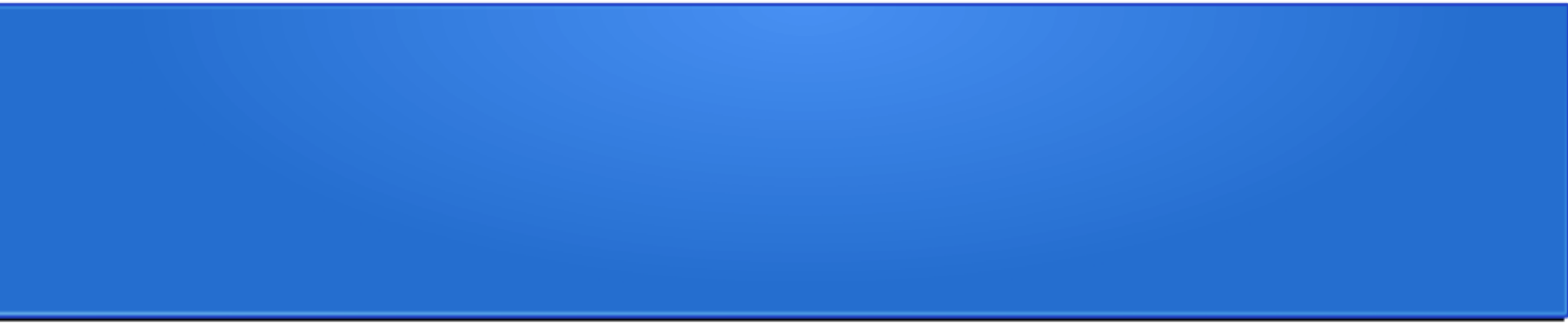
- ❖ „Że rozum wart jest więcej niżli złota skrzynie,
Tego, niestety, żadnej nie wmówisz dziewczynie.”
- ❖ „Miło szaleć, kiedy czas po temu.”
- ❖ „Nie porzucaj nadzieje,
Jakoć się kolwiek dzieje:
Bo nie już słońce ostatnie zachodzi,
A po złej chwili piękny dzień przychodzi.”

Słynne cytaty

- ❖ „Jako ogień a woda różno siebie chodzą,
Tak miłość a powaga nigdy się nie zgodzą.”
- ❖ „Szlachetne zdrowie, nikt się nie dowie,
jako smakujesz, aż się zepsujesz.”
- ❖ „Nic wiecznego na świecie:
radość się z troską plecie.”

Ciekawostki o Janie Kochanowskim

- Kochanowski w 1579r. Był nadwornym poetą króla Stefana Batorego.
- Poeta zmarł nagle na atak serca w wieku 54 lat.
- Jan Kochanowski rzeczy przyjemne spędzał wieczorem, a rzeczy pożyteczne od rana do południa.
- Najprawdopodobniej talent literacki odziedziczył w genach. Jego dwaj bracia - Mikołaj i Andrzej - również zajmowali się literaturą.

Wykonała
Karolina Dyl